

Nr 199.

Ankom till riksdagens kansli den 8 juni 1945 kl. 3 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa investeringar i telegrafverkets fond och luftfartsfonden för budgetåret 1945/46.

(4:e avd.)

1:o) **Luftfartsfonden.** I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag (kapitalbudgeten, bil. 4, punkterna 36 och 97—101) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bli va riksdagen förelagd, för budgetåret 1945/46 beräkna följande investeringsanslag nämligen

<i>dels</i> under Statens affärsverksfonder, Telegrafverket:	Kronor.
Markradiostationer för luftfarten	700 000
<i>dels ock</i> under Luftfartsfonden:	
Mark till landningsfält för flygplan	350 000
Belysningsanläggningar för luftfartsleder	775 000
Radiofyrar för luftfarten	100 000
Byggande och förbättring av flygplatser	2 500 000
Ersättningsanskaffning och ersättningsarbeten	200 000.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i propositionen nr 318, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 11 maj 1945, gjort framställningar om anvisande av anslag för ovan angivna ändamål.

Inledningsvis har *departementschefen* erinrat om planerna på anläggning av en storflygplats, i anslutning vartill anförts följande.

För att Sverige skall kunna delta i världslufttrafiken efter kriget erfordras, att vårt lands markorganisation för civil lufttrafik kompletteras med bland annat en flygplats av sådan storleksordning och med sådan utrustning, att den medger trafik under tillfredsställande flygsäkerhetsförhållanden även med den tyngre flygmateriel, som kan väntas bli använd i interkontinental trafik. En ny flygplats i Stockholms närhet torde bli behöfelig jämväl för den övriga flygtrafiken, enär Bromma flygplats även efter sådana kompletteringar och utvidgningar, som kunna ske inom rimlig kostnadsram, icke torde kunna på längre sikt helt tillgodose denna trafik.

Oaktat det sålunda framstår såsom önskvärt, att en särskild flygplats, anordnad med hänsyn till den långväga tunga flygtrafikens behov, snarast möjligt kommer till stånd, är jag icke nu beredd att taga ställning till frågan om denna flygplats förläggning, varom delade meningar yppats. Vissa ytterligare undersökningar och öfverväganden torde böra äga rum före ett sådant ställningstagande. Dessa ytterligare utredningar böra bedrivas på sådant sätt, att en prövning från statsmakternas sida av ärendet kan såvitt möjligt ske

under den session av riksdagen, som kan förväntas komma att äga rum instundande höst.

I avvaktan på att beslut skall bli träffat om anordnande av en storflygplats och på utförandet av de tidskrävande anläggningsarbetena för ett sådant flygfält är det avsett att för den långväga flygtrafik, som kan komma att beröra Sverige, skola tagas i anspråk dels Bromma flygplats samt dels Norrköpings och Uppsala flygplatser. De båda sistnämnda flygplatserna skola för detta ändamål bli föremål för vissa utbyggnadsarbeten, till vilka innevarande års riksdag anvisat medel.

I detta sammanhang har departementschefen tillkännagivit sin avsikt att framlägga förslag om en budgetteknisk omläggning av luftfartsfonden.

Utskottet.

Även om beslut rörande anläggning av en storflygplats fattas inom den allra närmaste tiden torde denna flygplats ej kunna tagas i bruk förrän omkring år 1950. I avvaktan härpå skola enligt medgivande av innevarande års riksdag vissa utvidgningar ske å bland annat flygfälten vid Norrköping och Uppsala. Utskottet vill framhålla angelägenheten av att de provisoriska anläggningar som sålunda och i övrigt kunna erfordras för atlanttrafiken påskyndas i den mån så lämpligen kan ske.

I övrigt föranleder vad departementschefen anfört om den tilltänkta storflygplatsen ej något särskilt uttalande från utskottets sida.

Den av departementschefen ifrågasatta omläggningen av sättet för den budgettekniska redovisningen av luftfartsfonden, avseende bland annat en mera i detalj gående redovisning på budgeten av hithörande anslag, står i överensstämmelse med redan tidigare av riksdagen uttryckta önskemål. Utskottet har ej funnit anledning till erinran mot de av departementschefen i detta avseende framförda synpunkterna.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet ovan anfört.

2:o) **Markradiostationer för luftfarten.** Kungl. Maj:t har (punkt 1) gjort framställningar om anslag till vissa nya radioanläggningar för luftfarten.

Utskottet.

Ifrågavarande anslag å tillhopa 448 000 kronor avse, såsom departementschefen anfört, i huvudsak att möjliggöra en förbättring av orienteringsmöjligheterna för flygtrafiken på övre Norrland. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1945/46 anvisa följande investeringsanslag, nämligen till

1) *Markradiostation vid Sundsvall-Härnösands flygplats* 240 000 kronor,

2) *Sändarstation vid Luleå-Kallax flygplats* 90 000 kronor,

3) *Radiopejlanläggning vid Stockholm-Bromma flygplats* 40 000 kronor,

4) *Radiopejlanläggning vid Malmö-Bulltofta flygplats* 40 000 kronor,

Statsutskottets utlåtande nr 199.

5) *Vissa kompletteringsarbeten å markradiostationer*
38 000 kronor.

3:o) **Mark till landningsfält för flygplan.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2) får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Mark till landningsfält för flygplan* för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 200 000 kronor.

4:o) **Belysningsanläggningar för luftfartsleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 3) föreslagit riksdagen att till Belysningsanläggningar för luftfartsleder för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 900 000 kronor.

Ifrågavarande anslag har motiverats av behovet av komplettering av belysningsanläggningarna å flygplatserna, varav vid Bromma för en kostnad av 250 000 kronor och vid Torslanda för 450 000 kronor. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Belysningsanläggningar för luftfartsleder* för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 900 000 kronor.

5:o) **Radiofyrrar för luftfarten.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Radiofyrrar för luftfarten* för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 200 000 kronor.

6:o) **Byggande och förbättring av flygplatser.** Kungl. Maj:t har (punkt 5) föreslagit riksdagen att till Byggande och förbättring av flygplatser för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Såsom jag förut framhållit, kan förslag beträffande anläggandet av en storflygplats ej nu föreläggas riksdagen. Anslag till anläggningskostnader för en dylik flygplats behöver sålunda icke äskas i detta sammanhang. Under förvarande anslag torde emellertid för nästkommande budgetår böra beräknas medel till fortsatta undersöknings- och planeringsarbeten m. m. beträffande storflygplatsen. Enligt verkställda överslagsberäkningar erfordras härför omkring 500 000 kronor. Därutöver böra medel stå till förfogande för sådana flygfälts- och husbyggnadsarbeten vid olika flygplatser, vilka bliva erforderliga och icke kunna göras beroende av läget på arbetsmarknaden. Detta medelsbehov är svårt att nu beräkna, då någon utformad plan ej föreligger och utredning i ämnet pågår inom flygplatsutredningen. Med hänsyn till de behov, vilka hastigt kunna uppkomma i samband med trafikökning efter vapenstilleståndet, anser jag försiktigheten bjuda, att ett belopp av 5 000 000 kronor beräknas för ifrågavarande ändamål.

Sammanlagt böra enligt dessa beräkningar i runt tal 5 500 000 kronor för

nästkommande budgetår ställas till förfogande under förevarande anslagsrubrik. Emellertid synes mig det belopp av 1 500 000 kronor, vars disposition för närvarande är beroende av läget på arbetsmarknaden, böra från och med nästkommande budgetår få tagas i anspråk utan dylik begränsning. Vid bifall härtil kan anslagsbeloppet begränsas till 4 000 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela beslut angående dispositionen av anslagsmedlen.

Utskottet.

Utöver ett belopp å 500 000 kronor för undersöknings- och planeringsarbeten för den tilltänkta storflygplatsen har ytterligare en summa av 5 000 000 kronor ansetts erforderlig till allmänna flygplatsarbeten. Någon närmare plan för användningen av sistnämnda summa har ej i propositionen lämnats. Departementschefen har emellertid ansett försiktigheten bjuda, att man räknade med detta belopp av 5 000 000 kronor till behov som hastigt kunde uppkomma i samband med trafikökning efter vapenstilleståndet.

Utskottet har ansett sig böra tillstyrka, att det begärda beloppet 5 500 000 kronor nu ställes till förfogande.

För ändamålet kan dock i första hand disponeras ett tidigare för budgetåret 1942/43 anvisat belopp av 1 500 000 kronor. För dettas användning har hittills gällt att det må disponeras endast därest läget å arbetsmarknaden därtill giver anledning, dock att beloppet utan hinder härav må tagas i anspråk för att tillgodose vissa militära krav å flygfältsarbeten.

Om såsom lämpligt är detta tidigare anvisade anslag å 1 500 000 kronor i första hand anlitas kan, enligt vad departementschefen framhållit, nu behöfliga anslag begränsas till 4 000 000 kronor. Med tillstyrkande att sistnämnda belopp nu anvisas hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggande och förbättring av flygplatser* för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

7:o) **Ersättningsanskaffning och ersättningsarbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättningsanskaffning och ersättningsarbeten* för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 200 000 kronor.

Stockholm den 8 juni 1945.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Lindström, Grånebo, Bernhard Nilsson, Karl Andersson, Heiding, Gustaf Karlsson, Gustaf Iwar Anderson, Ekströmer, Johan Eric Ericson, Näsström* och *Albertsson*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Eriksson* i Stockholm, *Persson* i Tidaholm, *Pettersson* i Dahl, *Staxång, Hall, Wallentheim, Malmborg* i Skövde, fru *Alvén*, herrar *Akerström, Johansson* i Mysinge och *Birke*.